ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः श्री गुरुभ्यो नमः,
हरिः ॐ

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय आरण्यके अष्टमः

Contents

8.1 अष्टमः प्रपाठकः **1**
ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ॐ
8.1 अष्टमः प्रपाठकः

8.1 अष्टमः प्रपाठकः

T.A.8.1.1
देवा वै सत्रमासत । ऋद्धिंपरिमितम् यशस्कामाः । तेऽब्रुवन् । यन्नः प्रथमं यशः ऋच्छात् । सर्वेषा-न्नस्तथ्-सहासदिति । तेषाम् कुरुक्षेत्रं वेदिरासीत् । तस्यै खाण्डवो दक्षिणार्द्ध आसीत् । तूघ्नमुत्तरार्द्धः । परीणज्जघनार्द्धः । मरव उत्करः **1**

T.A.8.1.2
तेषाम् मुखं वैष्णवं यश आर्च्छत् । तन्न्यकामयत । तेनापाक्रामत् । तम् देवा अन्वायन्न् । यशोऽवरुरुथ्समानाः । तस्यान्वागतस्य । सव्याद्धनुरजायत । दक्षिणादिषवः । तस्मादिषुधन्वम् पुण्यजन्म । यज्जन्मा हि **2**

T.A.8.1.3
तमेकꣳ सन्तम् । बहवो नाभ्यधृष्णुवन्न् । तस्मादेकमिषुधन्विनम् । बहवोऽनिषुधन्वा नाभिधृष्णुवन्ति । सोऽस्मयत । एकम् मा सन्तम् बहवो नाभ्यधर्.षिषुरिति । तस्य सिष्मियाणस्य तेजोऽपाक्रामत् । तद्-देवा ओषधीषु न्यमृजुः । ते श्यामाका अभवन्न् । स्मयाका वै नामैते **3**

T.A.8.1.4

तथ् स्मयाकानाꣳ स्मयाकत्वम् । तस्माद्-दीक्षितेनापिगृह्य स्मेतव्यम् । तेजसो धृत्यै । स धनुः प्रतिष्कभ्यातिष्ठत् । ता उपदीका अब्रुवन्-वरम् वृणामहै । अथ व इमꣳ रन्धयाम । यत्र क्व च खनाम । तदुपोऽभितृणदामेति । तस्मादुपदीका यत्र क्व च खनन्ति । तदुपोऽभितृन्दन्ति **4**

T.A.8.1.5

वारेवृतꣳ ह्यासाम् । तस्य ज्यामप्यादन्न् । तस्य धनुर्विप्रवमाणꣳ शिर उदवर्तयत् । तद् द्यावापृथिवी अनुप्रावर्तत । यत् प्रावर्तत । तत् प्रवर्ग्यस्य प्रवर्ग्यत्वम् । यद्वॉ(4) इत्यपतत् । तद्धर्मस्य घर्मत्वम् । महतो वीर्यमपप्तदिति । तन् महावीरस्य महावीरत्वम् **5**

T.A.8.1.6

यदस्याः समभरन्न् । तथ् सम्राज्ञः सम्राट्त्वम् । तꣳ स्तृतम् देवतास्त्रेधा व्यगृह्णत । अग्निः प्रातस्सवनम् । इन्द्रो माध्यन्दिनꣳ सवनम् । विश्वे देवास्तृतीयसवनम् । तेनापशीर्ष्णा यज्ञेन यजमानाः । नाशिषोऽवारुन्धत । न सुवर्गं लोकमभ्यजयन्न् । ते देवा अश्विनावब्रुवन्न् **6**

T.A.8.1.7

भिषजौ वै स्थः । इदं यज्ञस्य शिरः प्रतिधत्तमिति । तावब्रूतां वरम् वृणावहै । ग्रह एव नावत्रापि गृह्यतामिति । ताभ्या-मेतमाश्विन-मगृह्णन्न् । तावेतद्-यज्ञस्य शिरः प्रत्यधत्ताम् । यत् प्रवर्ग्यः । तेन सशीर्ष्णा यज्ञेन यजमानाः । अवाशिषोऽरुन्धत । अभि सुवर्गं लोकमजयन्न् ( ) । यत् प्रवर्ग्यम् प्रवृणक्ति । यज्ञस्यैव तच्छिरः प्रतिदधाति । तेन सशीर्ष्णा यज्ञेन यजमानः । अवाशिषो रुन्धे । अभि सुवर्गं लोकम् जयति । तस्मादेष आश्विनप्रवया इव । यत् प्रवर्ग्यः । **7**

(उत्करो - ह्यो - ते - तृन्दन्ति - महावीरत्व - मब्रुवन् - नजयन्थ् सप्त च) **1**

T.A.8.2.1

सावित्रम् जुहोति प्रसूत्यै । चतुर्गृहीतेन जुहोति । चतुष्पादः पशवः । पशूनेवावरुन्धे । चतस्रो दिशः । दिक्ष्वेव प्रतितिष्ठति । छन्दाꣳसि देवेभ्योऽपाक्रामन्न् । न वोऽभागानि हव्यं वक्ष्याम इति । तेभ्य एत-च्चतुर्गृहीत-मधारयन्न् । पुरोनुवाक्यायै याज्यायै **8**

T.A.8.2.2

देवतायै वषट्काराय । यच्चतुर्गृहीतम् जुहोति । छन्दाꣳस्येव तत् प्रीणाति । तान्यस्य प्रीतानि देवेभ्यो हव्यं वहन्ति । ब्रह्मवादिनो वदन्ति । होतव्यम् दीक्षितस्य गृहा(3) इ न होतव्या(3) मिति । हविर्वै दीक्षितः । यज्जुहुयात् । हविष्कृतं यजमानमग्नौ प्रदह्यात् । यन्न जुहुयात् **9**

T.A.8.2.3

यज्ञपरुरन्तरियात् । यजुरेव वदेत् । न हविष्कृतं यजमानमग्नौ प्रदधाति । न यज्ञपरुरन्तरेति । गायत्री छन्दाꣳस्यत्यमन्यत । तस्यै वषट्कारोऽभ्यय्य शिरोऽच्छिनत् । तस्यै द्वेधा रसः परोऽपतत् । पृथिवीमर्द्धः प्राविशत् । पशूनर्द्धः । यः पृथिवीम् प्राविशत् **10**

T.A.8.2.4

स खदिरोऽभवत् । यः पशून् । सोऽजाम् । यत्खादिर्यभ्रिर् भवति । छन्दसामेव रसेन यज्ञस्य शिरः सम्भरति । यदौदुम्बरी । ऊग्वा उदुम्बरः । ऊर्जैव यज्ञस्य शिरः सम्भरति । यद्-वैणवी । तेजो वै वेणुः **11**

T.A.8.2.5

तेजसैव यज्ञस्य शिरः सम्भरति । यद्-वैकङ्कती । भा एवावरुन्धे । देवस्य त्वा सवितुः प्रसव इत्यभ्रिमादत्ते प्रसूत्यै । अश्विनोर्-बाहुभ्यामित्याह । अश्विनौ हि देवानामद्ध्वर्यू आस्ताम् । पूष्णो हस्ताभ्यामित्याह यत्यै । वज्र इव वा एषा । यदभ्रिः । अभ्रिरसि नारिरसीत्याह शान्त्यै **12**

T.A.8.2.6

अ॒द्ध्व॒र॒कृद्-दे॒वेभ्य॒ इत्या॑ह । य॒ज्ञो वा अ॑द्ध्व॒रः । य॒ज्ञ॒कृद्-दे॒वेभ्य॒ इति॒ वावैतदा॑ह । उत्ति॑ष्ठ ब्रह्मणस्पत॒ इत्या॑ह । ब्रह्म॑णै॒व य॒ज्ञस्य॒ शिरोऽच्छै॑ति । प्रैतु॒ ब्रह्म॑ण॒स्पति॒रित्या॑ह । प्रेत्यै॒व य॒ज्ञस्य॒ शिरोऽच्छै॑ति । प्र दे॒व्ये॑तु सू॒नृतेत्या॑ह । य॒ज्ञो वै सू॒नृता॑ । अच्छा॑ वी॒रन्नर्य॑म् प॒ङ्क्तिरा॑धस॒मित्या॑ह **13**

T.A.8.2.7

पाङ्क्तो हि य॒ज्ञः । दे॒वा य॒ज्ञन्न॑यन्तु न॒ इत्या॑ह । दे॒वाने॒व य॑ज्ञ॒नियः॑ कुरुते । देवी॑ द्यावापृथिवी॒ अनु॑ मे मꣳसाथा॒मित्या॑ह । आ॒भ्यामे॒वानु॑मतो य॒ज्ञस्य॒ शिरः॒ सम्भ॑रति । ऋ॒द्ध्यास॑म॒द्य म॒खस्य॒ शिर॒ इत्या॑ह । य॒ज्ञो वै म॒खः । ऋ॒द्ध्यास॑म॒द्य य॒ज्ञस्य॒ शिर॒ इति॒ वावैतदा॑ह । म॒खाय॑ त्वा म॒खस्य॑ त्वा शी॒र्ष्ण इत्या॑ह । नि॒र्दिश्यै॒वैन॑द्धरति **14**

T.A.8.2.8

त्रिर्ह॑रति । त्रय॑ इ॒मे लो॒काः । ए॒भ्य ए॒व लो॒केभ्यो॑ य॒ज्ञस्य॒ शिरः॒ सम्भ॑रति । तू॒ष्णीम् च॑तु॒र्थꣳ ह॑रति । अप॑रिमितादे॒व य॒ज्ञस्य॒ शिरः॒ सम्भ॑रति । मृ॒त्ख॒नादग्रे॑ हरति । तस्मा॑न् मृत्ख॒नः क॑रु॒ण्य॑तमः । इय॒त्यग्र॑ आसी॒रित्या॑ह । अ॒स्यामे॒वाछ॑म्बट्कारं य॒ज्ञस्य॒ शिरः॒ सम्भ॑रति । ऊर्ज॒म् वा ए॒तꣳ रस॑म् पृथि॒व्या उ॑प॒दीका॒ उद्दि॑हन्ति **15**

T.A.8.2.9

यद्-व॒ल्मीकं॑म् । यद्-व॑ल्मीकव॒पा स॑म्भा॒रो भव॑ति । ऊर्ज॑मे॒व रस॑म् पृथि॒व्या अव॑रुन्धे । अथो॒ श्रोत्र॑मे॒व । श्रोत्रꣳ ह्ये॑तत् पृ॑थि॒व्याः । यद्-व॒ल्मीकः॑ । अब॑धिरो भवति । य ए॒वं वेद॑ । इन्द्रो॑ वृ॒त्राय॒ वज्र॒मुद॑यच्छत् । स यत्र॑यत्र प॒राक्र॑मत **16**

T.A.8.2.10

तन्नाद्भियत । स पूतीकस्तम्बे पराक्रमत । सोऽद्भियत । सोऽब्रवीत् । ऊतिं वै मे धा इति । तदूतीकाना-मूतीकत्वम् । यदूतीका भवन्ति । यज्ञायैवोतिम् दधति । अग्निजा असि प्रजापते रेत इत्याह । य एव रसः पशून् प्राविशत् **17**

T.A.8.2.11

तमेवावरुन्धे । पञ्चैते सम्भारा भवन्ति । पाङ्क्तो यज्ञः । यावानेव यज्ञः । तस्य शिरः सम्भरति । यद्ग्राम्याणाम् पशूनाञ्चर्मणा सम्भरेत् । ग्राम्यान् पशूञ्छुचाऽर्पयेत् । कृष्णाजिनेन सम्भरति । आरण्यानेव पशूञ्छुचाऽर्पयति । तस्माथ्-समावत्-पशूनाम् प्रजायमानानाम् **18**

T.A.8.2.12

आरण्याः पशवः कनीयाꣳसः । शुचा ह्यृताः । लोमतः सम्भरति । अतो ह्यस्य मेद्ध्यम् । परिगृह्या यन्ति । रक्षसामपहत्यै । बहवो हरन्ति । अपचितिमेवास्मिन् दधति । उद्धते सिकतोपोप्ते परिश्रिते निदधति शान्त्यै । मदन्तीभिरुप सृजति **19**

T.A.8.2.13

तेज एवास्मिन् दधाति । मधु त्वा मधुला करोत्वित्याह । ब्रह्मणैवास्मिन् -तेजो दधाति । यद्ग्राम्याणाम् पात्राणाम् कपालैः सꣳसृजेत् । ग्राम्याणि पात्राणि शुचाऽर्पयेत् । अर्मकपालैः सꣳसृजति । एतानि वा अनुपजीवनीयानि । तान्येव शुचाऽर्पयति । शर्कराभिः सꣳसृजति धृत्यै । अथो शान्त्वाय ( ) । अजलोमैः सꣳसृजति । एषा वा अग्नेः प्रिया तनूः । यदजा । प्रिययैवैनम् तनुवा सꣳसृजति । अथो तेजसा । कृष्णाजिनस्य लोमभिः सꣳसृजति । यज्ञो वै कृष्णाजिनम् । यज्ञेनैव यज्ञꣳ सꣳसृजति । **20**

(याजायै - न जुहुया - दविशद् - वेणुः - शान्त्यै - पङ्क्तिराधसमित्याह - हरति - दिहन्ति - पराक्रम - ताविशत् - प्रजायमानानाꣳ - सृजति - शान्त्वाया ष्टौ च) **2**

T.A.8.3.1

परिश्रिते करोति । ब्रह्मवर्चसस्य परिगृहीत्यै । न कुर्वन्नभि प्राण्यात् । यत् कुर्वन्नभि प्राण्यात् । प्राणाञ्छुचाऽर्पयेत् । अपहाय प्राणिति । प्राणानाम् गोपीथाय । न प्रवर्ग्यम्-चादित्यम्-चान्तरेयात् । यदन्तरेयात् । दुश्चर्मा स्यात् **21**

T.A.8.3.2

तस्मान्नान्तराय्यम् । आत्मनो गोपीथाय । वेणुना करोति । तेजो वै वेणुः । तेजः प्रवर्ग्यः । तेजसैव तेजः समर्द्धयति । मखस्य शिरोऽसीत्याह । यज्ञो वै मखः । तस्यैतच्छिरः । यत् प्रवर्ग्यः **22**

T.A.8.3.3

तस्मादेवमाह । यज्ञस्य पदे स्थ इत्याह । यज्ञस्य ह्येते पदे । अथो प्रतिष्ठित्यै । गायत्रेण त्वा छन्दसा करोमीत्याह । छन्दोभिरेवैनम् करोति । त्र्युद्धिम् करोति । त्रय इमे लोकाः । एषाम् लोकानामाप्त्यै । छन्दोभिः करोति **23**

T.A.8.3.4

वीर्यम् वै छन्दाꣳसि । वीर्येणैवैनम् करोति । यजुषा बिलम् करोति व्यावृत्यै । इयन्तम् करोति । प्रजापतिना यज्ञमुखेन सम्मितम् । इयन्तम् करोति । यज्ञपुरुषा सम्मितम् । इयन्तम् करोति । एतावद्वै पुरुषे वीर्यम् । वीर्यसम्मितम् **24**

T.A.8.3.5

अपरिमितम् करोति । अपरिमितस्यावरुद्ध्यै । परिग्रीवम् करोति धृत्यै । सूर्यस्य हरसा श्रायेत्याह । यथायजुरेवैतत् । अश्वशकेन धूपयति । प्राजापत्यो वा अश्वः सयोनित्वाय । वृष्णो अश्वस्य

नि॒ष्पद॒सीत्या॑ह । अ॒सौ वा आ॑दि॒त्यो वृषाऽश्वः॑ । तस्य॒ छन्दाꣳसि नि॒ष्पत् **25**

T.A.8.3.6

छन्दो॑भिरे॒वैन॑म् धूपयति । अ॒र्चिषे॑ त्वा शो॒चिषे॒ त्वेत्या॑ह । तेज॑ ए॒वास्मि॑न् दधाति । वा॒रु॒णो॑ऽभीद्धः॑ । मै॒त्रियोपै॑ति॒ शान्त्यै॑ । सिद्ध्यै॒ त्वेत्या॑ह । य॒था॒य॒जु॒रे॒वैतत् । दे॒वस्त्वा॑ सवि॒तोद्व॑प॒त्वित्या॑ह । स॒वि॒तृप्र॑सूत ए॒वैन॒म् ब्रह्म॑णा दे॒वता॑भि॒रुद्व॑पति । अप॑द्यमानः पृथि॒व्यामाशा॒ दिश॒ आपृ॒णेत्या॑ह **26**

T.A.8.3.7

तस्मा॑दु॒ग्निः सर्वा॒ दिशोऽनु॒ विभा॑ति । उत्ति॑ष्ठ बृ॒हन्-भ॑वो॒र्द्ध्वस्ति॑ष्ठ ध्रु॒वस्त्वमित्या॑ह॒ प्रति॑ष्ठित्यै । ई॒श्व॒रो वा ए॒षोऽन्धो भवि॑तोः । यः प्र॑व॒र्ग्य॑म॒न्वीक्ष॑ते । सूर्य॑स्य त्वा॒ चक्षु॒षाऽन्वी॑क्ष॒ इत्या॑ह । चक्षु॑षो गोपी॒थाय॑ । ऋ॒जवे॑ त्वा सा॒धवे॑ त्वा सुक्षि॒त्यै त्वा॒ भूत्यै॒ त्वेत्या॑ह । इ॒यं वा ऋ॒जुः । अ॒न्तरि॑क्षꣳ सा॒धु । अ॒सौ सु॑क्षि॒तिः **27**

T.A.8.3.8

दिशो॒ भूतिः॑ । इ॒मानि॒वास्मै॑ लो॒कान् क॑ल्पयति । अथो॒ प्रति॑ष्ठित्यै । इ॒द-म॒ह-म॒मुमा॑मुष्याय॒णम् विशा प॒शुभि॑र्-ब्रह्मवर्च॒सेन॒ पर्यू॑हा॒मीत्या॑ह । वि॒शैवैन॑म् प॒शुभि॑र्-ब्रह्मवर्च॒सेन॒ पर्यू॑हति । वि॒शेति॑ राज॒न्य॑स्य ब्रूयात् । वि॒शैवैन॒म् पर्यू॑हति । प॒शुभि॒रिति॒ वैश्य॑स्य । प॒शुभि॑रे॒वैन॒म् पर्यू॑हति । अ॒सु॒र्य॑म् पात्र॒मना॑च्छृण्णम् **28**

T.A.8.3.9

आच्छृ॑णत्ति । दे॒व॒त्राऽक॑ः । अ॒ज॒क्षी॒रेणाच्छृ॑णत्ति । प॒र॒मं वा ए॒तत् पयः॑ । यद॑जक्षी॒रम् । प॒र॒मेणै॒वैन॒म् पय॒साऽऽच्छृ॑णत्ति । यजु॑षा॒ व्यावृ॑त्त्यै । छन्दो॑भि॒राच्छृ॑णत्ति । छन्दो॑भि॒र्वा ए॒ष क्रि॑यते । छन्दो॑भिरे॒व छन्दाꣳ॒स्याच्छृ॑णत्ति ( ) । छृ॒न्धि वाच॒मित्या॑ह । वाच॑मे॒वाव॑रुन्धे । छृ॒न्ध्यूर्ज॒मित्या॑ह । ऊर्ज॑मे॒वाव॑रुन्धे । छृ॒न्धि ह॒विरित्या॑ह । ह॒विरे॒वाक॑ः । देव॑ पुरश्चर स॒घ्यास॒न्त्वेत्या॑ह । य॒था॒य॒जु॒रे॒वैतत्

। **29**

(स्याद्- यत् प्रवर्ग्यैः - छन्दोभिः करोति - वीर्यं सम्मितम् - छन्दाꣳसि निष्पत् - पृणेत्याह - सुक्षिति - रनाच्छृण्णम् - छन्दाꣳस्याच्छृण त्त्यष्टौ च) **3**

T.A.8.4.1

ब्रह्मन् प्रचरिष्यामो होतर्-घर्ममभिष्टुहीत्याह । एष वा एतर्हि बृहस्पतिः । यद्ब्रह्मा । तस्मा एव प्रतिप्रोच्य प्रचरति । आत्मनोऽनात्यै । यमाय त्वा मखाय त्वेत्याह । एता वा एतस्य देवताः । ताभिरेवैनꣳ समर्द्धयति । मदन्तीभिः प्रोक्षति । तेज एवास्मिन् दधाति **30**

T.A.8.4.2

अभिपूर्वम् प्रोक्षति । अभिपूर्व-मेवास्मिन्-तेजो दधाति । त्रिः प्रोक्षति । त्र्यावृद्धि यज्ञः । अथो मेद्ध्यत्वाय । होताऽन्वाह । रक्षसामपहत्यै । अनवानम् । प्राणानाꣳ सन्तत्यै । त्रिष्टुभः सतीर्-गायत्रीरिवान्वाह **31**

T.A.8.4.3

गायत्रो हि प्राणः । प्राणमेव यजमाने दधाति । सन्ततमन्वाह । प्राणानामन्नाद्यस्य सन्तत्यै । अथो रक्षसामपहत्यै । यत् परिमिता अनुब्रूयात् । परिमितमवरुन्धीत । अपरिमिता अन्वाह । अपरिमितस्यावरुद्ध्यै । शिरो वा एतद्-यज्ञस्य **32**

T.A.8.4.4

यत् प्रवर्ग्यैः । ऊङ्मुञ्जाः । यन् मौञ्जो वेदो भवति । ऊर्जैव यज्ञस्य शिरः समर्द्धयति । प्राणाहुतीर्-जुहोति । प्राणानेव यजमाने दधाति । सप्त जुहोति । सप्त वै शीर्षण्याः प्राणाः । प्राणानेवास्मिन् दधाति । देवस्त्वा सविता मर्द्धाऽनक्त्वित्याह **33**

T.A.8.4.5

तेजसैवैनमनक्ति । पृथिवीम् तपसस्त्रायस्वेति हिरण्यमुपास्यति । अस्या अनतिदाहाय । शिरो वा एतद्-यज्ञस्य । यत् प्रवर्ग्यः । अग्निः सर्वा देवताः । प्रलवानादीप्योपास्यति । देवतास्वेव यज्ञस्य शिरः प्रतिदधाति । अप्रतिशीर्णाग्रम् भवति । एतद्-बर्हिर्ह्येषः **34**

T.A.8.4.6

अर्चिरसि शोचिरसीत्याह । तेज एवास्मिन् ब्रह्मवर्चसम् दधाति । सꣳसीदस्व महाꣳ असीत्याह । महान्. ह्येषः । ब्रह्मवादिनो वदन्ति । एते वाव त ऋत्विजः । ये दर्.शपूर्णमासयोः । अथ कथा होता यजमानायाशिषो नाशास्त इति । पुरस्तादाशीः खलु वा अन्यो यज्ञः । उपरिष्टादाशीरन्यः **35**

T.A.8.4.7

अनाधृष्या पुरस्तादिति यदेतानि यजूꣳष्याह । शीर्.षत एव यज्ञस्य यजमान आशिषोऽवरुन्धे । आयुः पुरस्तादाह । प्रजाम् दक्षिणतः । प्राणम् पश्चात् । श्रोत्रमुत्तरतः । विधृतिमुपरिष्टात् । प्राणानेवास्मै समीचो दधाति । ईश्वरो वा एष दिशोऽनून्मदितोः । यन्दिशोऽनु व्यास्थापयन्ति **36**

T.A.8.4.8

मनोरश्वाऽसि भूरिपुत्रेतीमा-मभिमृशति । इयं वै मनोरश्वा भूरिपुत्रा । अस्यामेव प्रतितिष्ठत्यनुन्मादाय । सूपसदा मे भूया मा मा हिꣳसीरित्याहाहिꣳसायै । चितः स्थ परिचित इत्याह । अपचितिमेवास्मिन् दधाति । शिरो वा एतद्-यज्ञस्य । यत् प्रवर्ग्यः । असौ खलु वा आदित्यः प्रवर्ग्यः । तस्य मरुतो रश्मयः **37**

T.A.8.4.9

स्वाहा॑ म॒रुद्भिः॒ परि॑श्रय॒स्वेत्या॑ह । अ॒मुमे॒वादि॒त्यꣳ र॒श्मिभि॒ः पर्यू॑हति । तस्मा॑-द॒सावा॑दि॒त्योऽमुष्मि॑न् लो॒के र॒श्मिभि॒ः पर्यू॑ढः । तस्मा॒द्-राजा॑ वि॒शा पर्यू॑ढः । तस्मा॑द्-ग्राम॒णीः स॑जा॒तैः पर्यू॑ढः । अ॒ग्नेः सृ॒ष्टस्य॑ य॒तः । विक॑ङ्कत॒म् भा आ॑र्च्छत् । यद् वैक॑ङ्कताः परि॒धयो॒ भव॑न्ति । भा ए॒वाव॑रुन्धे । द्वाद॑श भवन्ति **38**

T.A.8.4.10

द्वाद॑श॒ मासाः॑ सम्॑वथ्स॒रः । स॒म्॑व॒थ्स॒रमे॒वाव॑रुन्धे । अस्ति॑ त्रयोद॒शो मास॒ इत्या॑हुः । यत् त्र॑योद॒शः प॑रि॒धिर्भव॑ति । तेने॒व त्र॑योद॒शम् मास॒मव॑रुन्धे । अ॒न्तरि॑क्षस्यान्त॒र्-द्धिर॒सीत्या॑ह॒ व्यावृ॑त्त्यै । दिव॒म् तप॑सस्त्राय॒स्वे-त्यु॒परि॑ष्टा॒-द्धिर॑ण्य॒मधि॒ निद॑धाति । अ॒मुष्या॒ अन॑तिदाहाय । अथो॑ आ॒भ्याम॒वैन॑मुभ॒यतः॒ परि॑गृह्णाति । अर्.ह॑न् बिभर्.षि॒ साय॑कानि॒ धन्वेत्या॑ह **39**

T.A.8.4.11

स्तौत्ये॒वैन॑मे॒तत् । गा॒य॒त्रम॑सि॒ त्रैष्टु॑भमसि॒ जाग॑तम॒सीति॑ प॒वित्रा॒ण्याद॑त्ते । छन्दो॑भिरे॒वैना॒न्याद॑त्ते । मधु॒ मद्धि॑ति॑ धूनोति । प्रा॒णो वै मधु॑ । प्रा॒णमे॒व यज॑माने दधाति । त्रिः परि॑यन्ति । त्रि॒वृद्धि प्रा॒णः । त्रिः परि॑यन्ति । त्र्या॑वृ॒द्धि य॒ज्ञः **40**

T.A.8.4.12

अथो॒ रक्ष॑सा॒मप॑हत्यै । त्रिः पुन॒ः परि॑यन्ति । षट्थ् सम्प॑द्यन्ते । षड्वा ऋ॒तवः॑ । ऋ॒तुष्वे॒व प्रति॑तिष्ठन्ति । यो वै घ॒र्मस्य॑ प्रि॒यान्-त॒नुव॑मा॒क्राम॑ति । दु॒श्चर्मा॒ वै स भ॑वति । ए॒ष ह॒ वा अ॑स्य प्रि॒यान् त॒नुव॒माक्रा॑मति । य स्त्रिः प॒रीत्य॑ चतु॒र्थम् पर्ये॑ति । ए॒ताꣳ ह॒ वा अ॑स्यो॒ग्रदे॑वो॒ राज॑नि॒राच॑क्राम **41**

T.A.8.4.13

ततो॒ वै स दु॒श्चर्मा॑ऽभवत् । तस्मा॒त् त्रिः प॒रीत्य॒ न च॑तु॒र्थम् परी॑यात् । आ॒त्मनो॑ गोपी॒थाय॑ ।

प्राणा वै धवित्राणि । अव्यतिषङ्गम् धून्वन्ति । प्राणाना-मव्यतिषङ्गाय क्लृप्त्यै । विनिषद्य धून्वन्ति । दिक्ष्वेव प्रतितिष्ठन्ति । ऊर्द्धन्धून्वन्ति । सुवर्गस्य लोकस्य समष्ट्यै ( ) । सर्वतो धून्वन्ति । तस्मादयꣳ सर्वतः पवते । **42**

(दधा- तीवान्वाह - यज्ञ - स्याहै - ष - उपरिष्टादाशीरन्यो - व्यास्थापयन्ति - रश्मयो - भवन्ति - धन्वेत्याह - यज्ञ - श्चक्राम - समष्ट्यै द्वे च) **4**

T.A.8.5.1

अग्निष्ट्वा वसुभिः पुरस्ताद्-रोचयतु गायत्रेण छन्दसेत्याह । अग्निरेवैनं वसुभिः पुरस्ताद्-रोचयति गायत्रेण छन्दसा । स मा रुचितो रोचयेत्याह । आशिषमेवैतामाशास्ते । इन्द्रस्त्वा रुद्रैर्-दक्षिणतो रोचयतु त्रैष्टुभेन छन्दसेत्याह । इन्द्र एवैनꣳ रुद्रैर्-दक्षिणतो रोचयति त्रैष्टुभेन छन्दसा । स मा रुचितो रोचयेत्याह । आशिषमेवैतामाशास्ते । वरुणस्त्वाऽऽदित्यैः पश्चाद्-रोचयतु जागतेन छन्दसेत्याह । वरुण एवैनमादित्यैः पश्चाद्-रोचयति जागतेन छन्दसा **43**

T.A.8.5.2

स मा रुचितो रोचयेत्याह । आशिषमेवैतामाशास्ते । द्युतानस्त्वा मारुतो मरुद्भिरुत्तरतो रोचयत्वानुष्टुभेन छन्दसेत्याह । द्युतान एवैनम् मारुतो मरुद्भिरुत्तरतो रोचयत्यानुष्टुभेन छन्दसा । स मा रुचितो रोचयेत्याह । आशिषमेवैतामाशास्ते । बृहस्पतिस्त्वा विश्वैर्-देवैरुपरिष्टाद्-रोचयतु पाङ्क्तेन छन्दसेत्याह । बृहस्पतिरेवैनम् विश्वैर्-देवैरुपरिष्टाद्-रोचयति पाङ्क्तेन छन्दसा । स मा रुचितो रोचयेत्याह । आशिषमेवैतामाशास्ते **44**

T.A.8.5.3

रोचितस्त्वम् देव घर्म देवेष्वसीत्याह । रोचितो ह्येष देवेषु । रोचिषीयाहम् मनुष्येष्वित्याह । रोचत

एवैष मनुष्येषु । सम्राड् घर्म रुचितस्त्वन् देवेष्वायुष्माꣳ स्तेजस्वी ब्रह्मवर्चस्यसीत्याह । रुचितो ह्येष देवेष्वायुष्माꣳ स्तेजस्वी ब्रह्मवर्चसी । रुचितोऽहम् मनुष्येष्वायुष्माꣳ स्तेजस्वी ब्रह्मवर्चसी भूयासमित्याह । रुचित एवैष मनुष्येष्वायुष्माꣳ स्तेजस्वी ब्रह्मवर्चसी भवति । रुगसि रुचम् मयि धेहि मयि रुगित्याह । आशिषमेवैतामाशास्ते ( ) । तं यदेतैर्-यजुर्भिररोचयित्वा । रुचितो घर्म इति प्रब्रूयात् । अरोचुकोऽद्धर्युः स्यात् । अरोचुको यजमानः । अथ यदेनमेतैर्यजुर्भी रोचयित्वा । रुचितो घर्म इति प्राह । रोचुकोऽद्धर्युर् भवति । रोचुको यजमानः । **45**

(पश्चाद् रोचयति जगतेन छन्दसा - पाङ्क्तेन छन्दसा स मा रुचितो रोचयेत्याहाशिषमेवैतामाशास्ते - शास्ते ऽष्टौ च) **5**

T.A.8.6.1

शिरो वा एतद्-यज्ञस्य । यत् प्रवर्ग्यः । ग्रीवा उपसदः । पुरस्तादुपसदाम् प्रवर्ग्यम् प्रवृणक्ति । ग्रीवास्वेव यज्ञस्य शिरः प्रतिदधाति । त्रिः प्रवृणक्ति । त्रय इमे लोकाः । एभ्य एव लोकेभ्यो यज्ञस्य शिरोऽवरुन्धे । षट्थ् सम्पद्यन्ते । षड्वा ऋतवः **46**

T.A.8.6.2

ऋतुभ्य एव यज्ञस्य शिरोऽवरुन्धे । द्वादश कृत्वः प्रवृणक्ति । द्वादश मासाः सम्वथ्सरः । सम्वथ्सरादेव यज्ञस्य शिरोऽवरुन्धे । चतुर्विꣳशतिः सम्पद्यन्ते । चतुर्विꣳशतिरर्द्धमासाः । अर्द्धमासेभ्य एव यज्ञस्य शिरोऽवरुन्धे । अथो खलु । सकृदेव प्रवृज्यः । एकꣳ हि शिरः **47**

T.A.8.6.3

अग्निष्टोमे प्रवृणक्ति । एतावान्. वै यज्ञः । यावानग्निष्टोमः । यावानेव यज्ञः । तस्य शिरः प्रतिदधाति । नोक्थ्ये प्रवृञ्ज्यात् । प्रजा वै पशव उक्थानि । यदुक्थ्ये प्रवृञ्ज्यात् । प्रजाम् पशूनस्य निर्दहेत् । विश्वजिति सर्वपृष्ठे प्रवृणक्ति **48**

T.A.8.6.4

पृ॒ष्ठानि॒ वा अच्यु॑तञ्च्यावयन्ति । पृ॒ष्ठैरे॒वास्मा॒ अच्यु॑तञ्च्यावयि॒त्वाऽव॑रुन्धे । अप॑श्यम् गो॒पामित्या॑ह । प्रा॒णो वै गो॒पाः । प्रा॒णमे॒व प्र॒जासु॒ वियं॑तयति । अप॑श्यम् गो॒पामित्या॑ह । अ॒सौ वा आ॑दि॒त्यो गो॒पाः । स हीमाः प्र॒जा गोपा॒यति॑ । तमे॒व प्र॒जानां॑म् गो॒प्तार॑म् कुरुते । अनि॑पद्यमान॒मित्या॑ह **49**

T.A.8.6.5

न ह्ये॑ष नि॒पद्य॑ते । आ च॒ परा॑ च प॒थिभि॒श्चर॑न्त॒मित्या॑ह । आ च॒ ह्ये॑ष परा॑ च प॒थिभि॒श्चर॑ति । स स॒द्ध्रीची॒ः स विषू॑ची॒र्वसा॑न॒ इत्या॑ह । स॒द्ध्रीची॑श्च॒ ह्ये॑ष विषू॑चीश्च॒ वसा॑नः प्र॒जा अ॒भि वि॒पश्य॑ति । आ व॑रीवर्ति॒ भुव॑नेष्व॒न्तरित्या॑ह । आ ह्ये॑ष व॑री॒वर्ति॒ भुव॑नेष्व॒न्तः । अत्र॑ प्रा॒वीर्मधु॒ माद्ध्वी॑भ्या॒म् मधु॒ माधू॑चीभ्या॒मित्या॑ह । वास॑न्तिकावे॒वास्मा॑ ऋ॒तू क॑ल्पयति । सम॒ग्निर॒ग्निना॑ ग॒तेत्या॑ह **50**

T.A.8.6.6

ग्रैष्मा॑वे॒वास्मा॑ ऋ॒तू क॑ल्पयति । सम॒ग्निर॒ग्निना॑ ग॒तेत्या॑ह । अ॒ग्निर्ह्ये॑वैषो॑ऽग्निना॑ स॒ङ्गच्छ॑ते । स्वाहा॒ सम॒ग्निस्तप॑सा ग॒तेत्या॑ह । पूर्व॑मे॒वोदि॒तम् । उत्त॑रेणा॒भिगृ॑णाति । ध॒र्ता दि॒वो विभा॑सि॒ रज॑सः पृथि॒व्या इत्या॑ह । वार्षि॑कावे॒वास्मा॑ ऋ॒तू क॑ल्पयति । हृ॒दे त्वा॒ मन॑से॒ त्वेत्या॑ह । शा॒र॒दावे॒वास्मा॑ ऋ॒तू क॑ल्पयति **51**

T.A.8.6.7

दि॒वि दे॒वेषु॒ होत्रा॑ य॒च्छेत्या॑ह । होत्रा॑भिरे॒वेमान् ॅलो॒कान्थ् सम् द॑धाति । विश्वा॑साम् भुवाम् पत॒ इत्या॑ह । हैम॑न्तिकावे॒वास्मा॑ ऋ॒तू क॑ल्पयति । दे॒व॒श्रूस्त्वम् दे॑व घर्म दे॒वान् पा॒हीत्या॑ह । शै॒शि॒रावे॒वास्मा॑ ऋ॒तू क॑ल्पयति । त॒पो॒जां ॅवाच॑म॒स्मे नियच्छ देवा॒युव॒मित्या॑ह । या वै मेद्ध्या॒ वाक् । सा त॑पो॒जाः । तामे॒वाव॑रुन्धे **52**

T.A.8.6.8

गर्भो देवानामित्याह । गर्भो ह्येष देवानाम् । पिता मतीनामित्याह । प्रजा वै मतयः । तासामेष एव पिता । यत् प्रवर्ग्यः । तस्मादेवमाह । पतिः प्रजानामित्याह । पतिर्ह्येष प्रजानाम् । मतिः कवीनामित्याह **53**

T.A.8.6.9

मतिर्ह्येष कवीनाम् । सम् देवो देवेन सवित्रा ऽयतिष्ट सꣳ सूर्येणारुक्तेत्याह । अमुञ्चैवादित्यम् प्रवर्ग्यञ्च सꣳशास्ति । आयुर्दास्त्वमस्मभ्यम् घर्म वर्चोदा असीत्याह । आशिषमेवैतामाशास्ते । पिता नोऽसि पिता नो बोधेत्याह । बोधयत्येवैनम् । न वै तेऽवकाशा भवन्ति । पत्निर्यै दशमः । नव वै पुरुषे प्राणाः **54**

T.A.8.6.10

नाभिर्दशमी । प्राणानेव यजमाने दधाति । अथो दशाक्षरा विराट् । अन्नं विराट् । विराजैवान्नाद्यमवरुन्धे । यज्ञस्य शिरोऽच्छिद्यत । तद्-देवा होत्राभिः प्रत्यदधुः । ऋत्विजोऽवेक्षन्ते । एता वै होत्राः । होत्राभिरेव यज्ञस्य शिरः प्रतिदधाति **55**

T.A.8.6.11

रुचितमवेक्षन्ते । रुचिताद्वै प्रजापतिः प्रजा असृजत । प्रजानाꣳ सृष्ट्यै । रुचितमवेक्षन्ते । रुचिताद्वै पर्जन्यो वर्षति । वर्षुकः पर्जन्यो भवति । सम् प्रजा एधन्ते । रुचितमवेक्षन्ते । रुचितम् वै ब्रह्मवर्चसम् । ब्रह्मवर्चसिनो भवन्ति **56**

T.A.8.6.12

अधीयन्तोऽवेक्षन्ते । सर्वमायुर्यन्ति । न पत्न्यवेक्षेत । यत् पन्त्यवेक्षेत । प्रजायेत । प्रजान्त्वस्यै निर्दहेत् । यन्नावेक्षेत । न प्रजायेत । नास्यै प्रजान्निर्दहेत् । तिरस्कृत्य यजुर् वाचयति ( ) ।

प्रजायते । नास्यै प्रजान्निर्दहति । त्वष्टीमती ते सपेयेत्याह । सपाद्धि प्रजाः प्रजायन्ते । **57**

(ऋतवो - हि शिरः - सर्वपृष्ठे प्रवृण - त्त्यनिपद्यमानमित्याह - गतेत्याह - शारदावेवास्मा ऋतू कल्पयति - रुन्धे - कविनामित्याह - प्राणाः - प्रतिदधाति - भवन्ति - वाचयति चत्वारिं च) **6**

T.A.8.7.1

देवस्य त्वा सवितुः प्रसव इति रशनामादत्ते प्रसूत्यै । अश्विनोर्-बाहुभ्यामित्याह । अश्विनौ हि देवानामद्धर्यू आस्ताम् । पूष्णो हस्ताभ्यामित्याह यत्यै । आददेऽदित्यै रास्नाऽसीत्याह यजुष्कृत्यै । इड एह्यदित एहि सरस्वत्येहीत्याह । एतानि वा अस्यै देवनामानि । देवनामैरेवैना-माह्वयति । असावेह्य-सावेह्य-सावेहीत्याह । एतानि वा अस्यै मनुष्यनामानि **58**

T.A.8.7.2

मनुष्यनामैरेवैनामाह्वयति । षट्थ् सम्पद्यन्ते । षड्वा ऋतवः । ऋतुभिरेवैनामाह्वयति । अदित्या उष्णीषमसीत्याह । यथायजुरेवैतत् । वायुरस्यैड इत्याह । वायुदेवत्यो वै वथ्सः । पूषा त्वोपावसृजत्वित्याह । पौष्णा वै देवतया पशवः **59**

T.A.8.7.3

स्वयैवैनम् देवतयोपावसृजति । अश्विभ्याम् प्रदापयेत्याह । अश्विनौ वै देवानाम् भिषजौ । ताभ्यामेवास्मै भेषजम् करोति । यस्ते स्तनः शशय इत्याह । स्तौत्येवैनाम् । उस्रं घर्मꣳ शिꣳषोस्रं घर्मम् पाहि घर्माय शिꣳषेत्याह । यथा ब्रूयादमुष्मै देहीति । तादृगेव तत् । बृहस्पतिस्त्वोपसीदत्वित्याह **60**

T.A.8.7.4

ब्रह्म वै देवानाम् बृहस्पतिः । ब्रह्मणैवैनामुपसीदति । दानवः स्थ पेरव इत्याह । मेद्ध्यानेवैनान्करोति । विष्वग्वृतो लोहितेनेत्याह व्यावृत्त्यै । अश्विभ्याम् पिन्वस्व सरस्वत्यै पिन्वस्व पूष्णे पिन्वस्व बृहस्पतये पिन्वस्वेत्याह । एताभ्यो ह्येषा देवताभ्यः पिन्वते । इन्द्राय पिन्वस्वेन्द्राय पिन्वस्वेत्याह । इन्द्रमेव भागधेयेन समर्द्धयति । द्विरिन्द्रायेत्याह **61**

T.A.8.7.5

तस्मादिन्द्रो देवतानाम् भूयिष्ठभाक्तमः । गायत्रोऽसि त्रैष्टुभोऽसि जागतमसीति शफोपयमानादत्ते । छन्दोभिरेवैनानादत्ते । सहोर्जो भागेनोपमेहीत्याह । ऊर्ज एवैनम् भागमकः । अश्विनौ वा एतद्-यज्ञस्य शिरः प्रतिदधतावब्रूताम् । आवाभ्यामेव पूर्वाभ्यां वषट्क्रियाता इति । इन्द्राश्विना मधुनः सारघस्येत्याह । अश्विभ्यामेव पूर्वाभ्यां वषट्करोति । अथो अश्विनावेव भागधेयेन समर्द्धयति **62**

T.A.8.7.6

घर्मम् पात वसवो यजता वडित्याह । वसूनेव भागधेयेन समर्द्धयति । यद्-वषट्कुर्यात् । यातयामाऽस्य वषट्कारः स्यात् । यन्न वषट्कुर्यात् । रक्षाꣳसि यज्ञꣳ हन्युः । वडित्याह । परोक्षमेव वषट्करोति । नास्य यातयामा वषट्कारो भवति । न यज्ञꣳ रक्षाꣳसि घ्नन्ति **63**

T.A.8.7.7

स्वाहा त्वा सूर्यस्य रश्मये वृष्टिवनये जुहोमीत्याह । यो वा अस्य पुण्यो रश्मिः । स वृष्टिवनिः । तस्मा एवैनम् जुहोति । मधु हविरसीत्याह । स्वदयत्येवैनम् । सूर्यस्य तपस्तपेत्याह । यथायजुरेवैतत् । द्यावापृथिवीभ्याम् त्वा परिगृह्णामीत्याह । द्यावापृथिवीभ्या-मेवैनम् परिगृह्णाति **64**

T.A.8.7.8

अन्तरिक्षेण त्वोपयच्छामीत्याह । अन्तरिक्षेणैवैन-मुपयच्छति । न वा एतम् मनुष्यो भर्तुमर्हति । देवानाम् त्वा पितॄणामनुमतो भर्तुꣳ शकेयमित्याह । देवैरेवैनम् पितृभिरनुमत आदत्ते । वि वा

एनमेतदर्द्धयन्ति । यत् पश्चात् प्रवृज्य पुरो जुह्वति । तेजोऽसि तेजोऽनु प्रेहीत्याह । तेज एवास्मिन् दधाति । दिविस्पृङ्गा मा हिꣳसी-रन्तरिक्षस्पृङ्गा मा हिꣳसीः पृथिविस्पृङ्गा मा हिꣳसीरित्याहाहिꣳसायै **65**

T.A.8.7.9

सुवरसि सुवर्मे यच्छ दिवं यच्छ दिवो मा पाहीत्याह । आशिषमेवैतामाशास्ते । शिरो वा एतद्-यज्ञस्य । यत् प्रवर्ग्यः । आत्मा वायुः । उद्यत्य वातनामान्याह । आत्मन्नेव यज्ञस्य शिरः प्रतिदधाति । अनवानम् । प्राणानाꣳ सन्तत्यै । पञ्चाह **66**

T.A.8.7.10

पाङ्क्तो यज्ञः । यावानेव यज्ञः । तस्य शिरः प्रतिदधाति । अग्नये त्वा वसुमते स्वाहेत्याह । असौ वा आदित्योऽग्निर्-वसुमान् । तस्मा एवैनञ्जुहोति । सोमाय त्वा रुद्रवते स्वाहेत्याह । चन्द्रमा वै सोमो रुद्रवान् । तस्मा एवैनञ्जुहोति । वरुणाय त्वाऽऽदित्यवते स्वाहेत्याह **67**

T.A.8.7.11

अप्सु वै वरुण आदित्यवान् । तस्मा एवैनञ्जुहोति । बृहस्पतये त्वा विश्वदेव्यावते स्वाहेत्याह । ब्रह्म वै देवानाम् बृहस्पतिः । ब्रह्मण एवैनञ्जुहोति । सवित्रे त्वर्भुमते विभुमते प्रभुमते वाजवते स्वाहेत्याह । सम्वत्सरो वै सवितर्भुमान्. विभुमान् प्रभुमान्. वाजवान् । तस्मा एवैनञ्जुहोति । यमाय त्वाऽङ्गिरस्वते पितृमते स्वाहेत्याह । प्राणो वै यमोऽङ्गिरस्वान् पितृमान् **68**

T.A.8.7.12

तस्मा एवैनञ्जुहोति । एताभ्य एवैनम् देवताभ्यो जुहोति । दश सम्पद्यन्ते । दशाक्षरा विराट् । अन्नं विराट् । विराजैवान्नाद्यमवरुन्धे । रौहिणाभ्यां वै देवाः सुवर्गं लोकमायन्न् । तद्-रौहिणयो रौहिणत्वम् । यद्-रौहिणौ भवतः । रौहिणाभ्यामेव तद्-यजमानः सुवर्गं लोकमेति

( ) । अहर्ज्योतिः केतुना जुषताꣳ सुज्योतिर्ज्योतिषाꣳ स्वाहा रात्रिर्ज्योतिः केतुना जुषताꣳ सुज्योतिर्ज्योतिषाꣳ स्वाहेत्याह । आदित्यमेव तदमुष्मिन् लोकेऽह्नां परस्ताद्-दाधार । रात्रिया अवस्तात् । तस्मादसावादित्यो ऽमुष्मिन् लोकेऽहोरात्राभ्याम् धृतः । **69**

(मनुष्यनामानि - पशवः - सीदत्वित्या - हेन्द्रायेत्याहा - र्द्धयति - घ्नन्ति - गृह्णा - त्यहिꣳसायै - पञ्चाहा - दित्यवते स्वाहेत्याह - पितृमा - नेति चत्वारि च) **7**

T.A.8.8.1

विश्वा आशा दक्षिणसदित्याह । विश्वानेव देवान् प्रीणाति । अथो दुरिष्ट्या एवैनम् पाति । विश्वान् देवानयाडिहेत्याह । विश्वानेव देवान् भागधेयेन समर्द्धयति । स्वाहाकृतस्य घर्मस्य मधोः पिबतमश्विनेत्याह । अश्विनावेव भागधेयेन समर्द्धयति । स्वाहाऽग्नये यज्ञियाय शँयर्जुर्भिरित्याह । अभ्येवैनम् घारयति । अथो हविरेवाकः **70**

T.A.8.8.2

अश्विना घर्मम् पातꣳ हार्दिवान-महर्दिवाभि-रूतिभिरित्याह । अश्विनावेव भागधेयेन समर्द्धयति । अनु वान् द्यावापृथिवी मꣳसातामित्याहानुमत्यै । स्वाहेन्द्राय स्वाहेन्द्रा वडित्याह । इन्द्राय हि पुरो हूयते । आश्राव्याह घर्मस्य यजेति । वषट्कृते जुहोति । रक्षसामपहत्यै । अनुयजति स्वगाकृत्यै । घर्ममपातमश्विनेत्याह **71**

T.A.8.8.3

पूर्वमेवोदितम् । उत्तरेणाभिगृणाति । अनु वान्-द्यावापृथिवी अमꣳसातामित्याहानुमत्यै । तम् प्राव्यम् यथावण्णमो दिवे नमः पृथिव्या इत्याह । यथायजुरेवैतत् । दिवि धा इमं यज्ञं यज्ञिममम् दिवि धा इत्याह । सुवर्गमेवैनम् लोकम् गमयति । दिवम् गच्छान्तरिक्षम् गच्छ पृथिवीम् गच्छेत्याह । एष्वेवैनम् लोकेषु प्रतिष्ठापयति । पञ्च प्रदिशो गच्छेत्याह **72**

T.A.8.8.4

दिक्ष्वेवैनम् प्रतिष्ठापयति । देवान् धर्मपान् गच्छ पितॄन् धर्मपान् गच्छेत्याह । उभयेष्वेवैनम् प्रतिष्ठापयति । यत् पिन्वते । वर्षुकः पर्जन्यो भवति । तस्मात् पिन्वमानः पुण्यः । यत् प्राङ्पिन्वते । तद्-देवानाम् । यद्-दक्षिणा । तत्-पितॄणाम् **73**

T.A.8.8.5

यत् प्रत्यक् । तन्-मनुष्याणाम् । यदुदङ्ङ् । तद्-रुद्राणाम् । प्राञ्चमुदञ्चम् पिन्वयति । देवत्राऽकः । अथो खलु । सर्वा अनु दिशः पिन्वयति । सर्वा दिशः समेधन्ते । अन्तःपरिधि पिन्वयति **74**

T.A.8.8.6

तेजसोऽस्कन्दाय । इषे पीपिह्यूर्जे पीपिहीत्याह । इषमेवोर्जं यजमाने दधाति । यजमानाय पीपिहीत्याह । यजमानायैवैता-माशिषमाशास्ते । मह्यञ्ज्यैष्ठ्याय पीपिहीत्याह । आत्मन एवैतामाशिषमाशास्ते । त्विष्यै त्वा द्युम्नाय त्वेन्द्रियाय त्वा भूत्यै त्वेत्याह । यथायजुरेवैतत् । धर्माऽसि सुधर्मा मे न्यस्मे ब्रह्माणि धारयेत्याह **75**

T.A.8.8.7

ब्रह्मन्नेवैनम् प्रतिष्ठापयति । नेत्त्वा वातः स्कन्दयादिति यद्यभिचरेत् । अमुष्य त्वा प्राणे सादयाम्यमुना सह निरर्थम् गच्छेति ब्रूयाद्-यम् द्विष्यात् । यमेव द्वेष्टि । तेनैनꣳ सह निरर्थम् गमयति । पूष्णे शरसे स्वाहेत्याह । या एव देवता हुतभागाः । ताभ्य एवैनञ्जुहोति । ग्रावभ्यः स्वाहेत्याह । या एवान्तरिक्षे वाचः **76**

T.A.8.8.8

ताभ्य एवैनञ्जुहोति । प्रतिरेभ्यः स्वाहेत्याह । प्राणा वै देवाः प्रतिराः । तेभ्य एवैनञ्जुहोति ।

द्यावापृथिवीभ्याꣳ स्वाहेत्याह । द्यावापृथिवीभ्या-मेवैनञ्जुहोति । पितृभ्यो घर्मपेभ्यः स्वाहेत्याह । ये वै यज्वानः । ते पितरो घर्मपाः । तेभ्य एवैनञ्जुहोति **77**

T.A.8.8.9

रुद्राय रुद्रहोत्रे स्वाहेत्याह । रुद्रमेव भागधेयेन समर्द्धयति । सर्वतः समनक्ति । सर्वत एव रुद्रन्निरवदयते । उदञ्चन्निरस्यति । एषा वै रुद्रस्य दिक् । स्वायामेव दिशि रुद्रन्निरवदयते । अप उपस्पृशति मेद्ध्यत्वाय । नान्वीक्षेत । यदन्वीक्षेत **78**

T.A.8.8.10

चक्षुरस्य प्रमायुकꣳ स्यात् । तस्मान्नान्वीक्ष्यः । अपीपरो माऽह्नो रात्रियै मा पाह्येषा ते अग्ने समित्तया समिद्ध्यस्वायुर्मे दा वर्चसा माऽञ्जीरित्याह । आयुरेवास्मिन् वर्चो दधाति । अपीपरो मा रात्रिया अह्नो मा पाह्येषा ते अग्ने समित्तया समिद्ध्यस्वायुर्मे दा वर्चसा माऽञ्जीरित्याह । आयुरेवास्मिन् वर्चो दधाति । अग्निर्-ज्योतिर्-ज्योतिरग्निः स्वाहा सूर्यो ज्योतिर्ज्योतिः सूर्यः स्वाहेत्याह । यथायजुरेवैतत् । ब्रह्मवादिनो वदन्ति । होतव्यमग्निहोत्रा(3) न्न होतव्या(3) मिति **79**

T.A.8.8.11

यद्-यजुषा जुहुयात् । अयथापूर्वमाहुती जुहुयात् । यन्न जुहुयात् । अग्निः पराभवेत् । भूः स्वाहेत्येव होतव्यम् । यथापूर्वमाहुती जुहोति । नाग्निः पराभवति । हुतꣳ हविर्मधु हविरित्याह । स्वदयत्येवैनम् । इन्द्रतमेऽग्नावित्याह **80**

T.A.8.8.12

प्राणो वा इन्द्रतमोऽग्निः । प्राण एवैनमिन्द्रतमेऽग्नौ जुहोति । पिता नोऽसि मा मा हिꣳसीरित्याहाहिꣳसायै । अश्याम ते देव घर्म मधुमतो वाजवतः पितुमत इत्याह । आशिषमेवैतामाशास्ते । स्वधाविनोऽशीमहि

त्वा॒ मा मा॑ हिꣳसी॒-रित्या॒हाहिꣳसायै । तेज॑सा॒ वा ए॒ते व्यृ॑द्ध्यन्ते । ये प्र॑व॒र्ग्येण॒ चर॑न्ति । प्राश्ञ॑न्ति । तेज॑ ए॒वात्मन्-द॑धते **81**

T.A.8.8.13

स॒म्ँव॒थ्स॒रन्न माꣳसम॑श्नीयात् । न रा॒मामुपे॑यात् । न मृ॒न्मये॑न पिबेत् । नास्य॑ रा॒म उच्छि॑ष्टम् पिबेत् । तेज॑ ए॒व तथ्सꣳश्य॑ति । दे॒वा॒सु॒राः सम्ँय॑त्ता आसन्न् । ते दे॒वा वि॑ज॒यमु॑प॒यन्तः॑ । वि॒भ्राजि॑ सौ॒र्ये ब्रह्म॒ सन्न्य॑दधत । यत् किञ्च॑ दिवाकी॒त्य॑म् । तदे॒तेनै॒व व्र॒तेना॑गोपायत् ( ) । तस्मा॑दे॒तद्-व्र॒तम् चा॒र्य॑म् । तेज॑सो गोपी॒थाय॑ । तस्मा॑दे॒तानि॒ यजूꣳ॑षि वि॒भ्राजः॑ सौ॒र्यस्येत्या॑हुः । स्वाहा॑ त्वा॒ सूर्य॑स्य र॒श्मिभ्य॒ इति॑ प्रा॒तः सꣳसा॑दयति । स्वाहा॑ त्वा॒ नक्ष॑त्रेभ्य॒ इति॑ सा॒यम् । ए॒ता वा ए॒तस्य॑ दे॒वताः॑ । ताभि॑रे॒वैनꣳ॒ सम॑र्द्धयति । **82**

(अ॒क॒ - र॒श्मि॒नेत्या॑ह - प्र॒दिशो॑ ग॒च्छेत्या॑ह - पितॄ॒णा - म॑न्तः परि॒धि पि॑न्वयति - धार॒येत्या॑ह॒ - वाचो॑ - धर्म॒पा स्तेभ्य॑ ए॒वैन॑म् जुहो - त्य॒न्वीक्षे॑त - होत॒व्या (3) मि - त्य॒ग्रावित्या॑ह - दधते - ऽगोपायथ् स॒प्त च॑) **8**

T.A.8.9.1

घर्म॒ या ते॑ दि॒वि शुगिति॑ ति॒स्र आहु॑तीर्-जुहोति । छन्दो॑भिरे॒वास्यै॒भ्यो लो॒केभ्यः॒ शुच॒मव॑ यजते । इय॒त्यग्रे॑ जुहोति । अथेय॒त्यथेय॑ति । त्रय॑ इ॒मे लो॒काः । ए॒भ्य ए॒व लो॒केभ्यः॒ शुच॒मव॑ यजते । अनु॑ नो॒ऽद्यानु॑मति॒रित्या॒हानु॑मत्यै । दि॒वस्त्वा॑ पर॒स्पाया॒ इत्या॑ह । दि॒व ए॒वेमान् ॅलो॒कान् दा॑धार । ब्रह्म॑णस्त्वा पर॒स्पाया॒ इत्या॑ह **83**

T.A.8.9.2

ए॒ष्वे॑व लो॒केषु॑ प्र॒जा दा॑धार । प्रा॒णस्य॑ त्वा पर॒स्पाया॒ इत्या॑ह । प्र॒जास्वे॒व प्रा॒णान् दा॑धार । शिरो॒ वा ए॒तद्-य॒ज्ञस्य॑ । यत् प्र॑व॒र्ग्यः॑ । अ॒सौ खलु॒ वा आ॑दि॒त्यः प्र॑व॒र्ग्यः॑ । तं ॅयद्-द॑क्षि॒णा प्र॒त्यञ्च॒-मुद॑ञ्च-

मुद्वासयेत् । जिह्मं यज्ञस्य शिरो हरेत् । प्राञ्चमुद्वासयति । पुरस्तादेव यज्ञस्य शिरः प्रतिदधाति **84**

T.A.8.9.3

प्राञ्चमुद्वासयति । तस्मादसावादित्यः पुरस्तादुदेति । शफोपयमान्धवित्राणि धृष्टी इत्यन्ववहरन्ति । सात्मानमेवैनꣳ सतनुम् करोति । सात्माऽमुष्मिन् लोके भवति । य एवं वेद । औदुम्बराणि भवन्ति । ऊग्वा उदुम्बरः । ऊर्जमेवावरुन्धे । वर्त्मना वा अन्वित्य **85**

T.A.8.9.4

यज्ञꣳ रक्षाꣳसि जिघाꣳसन्ति । साम्नां प्रस्तोताऽन्ववैति । साम वै रक्षोहा । रक्षसामपहत्यै । त्रिर्निधनमुपैति । त्रय इमे लोकाः । एभ्य एव लोकेभ्यो रक्षाꣳस्यपहन्ति । पुरुषःपुरुषो निधनमुपैति । पुरुषःपुरुषो हि रक्षस्वी । रक्षसामपहत्यै **86**

T.A.8.9.5

यत् पृथिव्यामुद्वासयेत् । पृथिवीꣳ शुचाऽर्पयेत् । यदप्सु । अपः शुचार्पयेत् । यदोषधीषु । ओषधीः शुचाऽर्पयेत् । यद्-वनस्पतिषु । वनस्पतीञ्छुचाऽर्पयेत् । हिरण्यन्निधायोद्वासयति । अमृतं वै हिरण्यम् **87**

T.A.8.9.6

अमृत एवैनम् प्रतिष्ठापयति । वल्गुरसि शं युधाया इति त्रिः परिषिञ्चन्पर्येति । त्रिवृद्वा अग्निः । यावानेवाग्निः । तस्य शुचꣳ शमयति । त्रिः पुनः पर्येति । षट्थ् सम्पद्यन्ते । षड्वा ऋतवः । ऋतुभिरेवास्य शुचꣳ शमयति । चतुः स्रक्तिर्नाभिर् ऋतस्येत्याह **88**

T.A.8.9.7

इयं वा ऋतम् । तस्या एष एव नाभिः । यत् प्रवर्ग्यः । तस्मादेवमाह । सदो विश्वायुरित्याह

। सदो हीयम् । अप द्वेषो अप ह्वर इत्याह भ्रातृव्यापनुत्त्यै । घर्मैतत्तेऽन्नमेतत् पुरीषमिति दद्धा मधुमिश्रेण पूरयति । ऊर्ग्वा अन्नाद्यन्दधि । ऊर्जैवैनमन्नाद्येन समर्द्धयति **89**

T.A.8.9.8

अनशनायुको भवति । य एवं वेद । रन्तिर्नामासि दिव्यो गन्धर्व इत्याह । रूपमेवास्यै-तन्-महिमानꣳ रन्तिम् बन्धुतां व्याचष्टे । समहमायुषा सम् प्राणेनेत्याह । आशिषमेवैतामाशास्ते । व्यसौ योऽस्मान् द्वेष्टि यञ्च वयम् द्विष्म इत्याह । अभिचार एवास्यैषः । अचिक्रदद्-वृषा हरिरित्याह । वृषा ह्येषः **90**

T.A.8.9.9

वृषा हरिः । महान्-मित्रो न दर्शत इत्याह । स्तौत्येवैनमेतत् । चिदसि समुद्रयोनिरित्याह । स्वामेवैनं योनिङ्गमयति । नमस्ते अस्तु मा मा हिꣳसीरित्याहाहिꣳसायै । विश्वावसुꣳ सोमगन्धर्वमित्याह । यदेवास्य क्रियमाणस्यान्तर्यन्ति । तदेवास्यैतेना प्यायति । विश्वावसुरभि तन्नो गृणात्वित्याह **91**

T.A.8.9.10

पूर्वमेवोदितम् । उत्तरेणाभिगृणाति । धियो हिन्वानो धिय इन्नो अव्यादित्याह । ऋतूनेवास्मै कल्पयति । प्रासाम् गन्धर्वो अमृतानि वोचदित्याह । प्राणा वा अमृताः । प्राणानेवास्मै कल्पयति । एतत्त्वन्देव घर्म देवो देवानुपागा इत्याह । देवो ह्येष सन्देवानुपैति । इदमहम् मनुष्यो मनुष्यानित्याह **92**

T.A.8.9.11

मनुष्यो हि । एष सन्-मनुष्यानुपैति । ईश्वरो वै प्रवर्ग्यमुद्वासयन्न् । प्रजाम् पशून्थ् सोमपीथमनूद्वासः सोमपीथानुमेहि । सह प्रजया सह रायस्पोषेणेत्याह । प्रजामेव पशून्थ् सोमपीथमात्मन् धत्ते ।

सुमित्रा न आप ओषधयः सन्त्वित्याह । आशिषमेवैतामाशास्ते । दुर्मित्रास्तस्मै भूयासुर्-योऽस्मान्-द्वेष्टि यञ्च वयम् द्विष्म इत्याह । अभिचार एवास्यैषः ( ) । प्र वा एषोऽस्माल् लोकाच्च्यवते । यः प्रवर्ग्यमुद्वासयति । उदु त्यम् चित्रमिति सौरीभ्यामृग्भ्याम् पुनरेत्य गार्हपत्ये जुहोति । अयम् वै लोको गार्हपत्यः । अस्मिन्नेव लोके प्रतितिष्ठति । असौ खलु वा आदित्यः सुवर्गो लोकः । यथ् सौरी भवतः । तेनैव सुवर्गाल् लोकान्नैति । **93**

(ब्रह्मणस्त्वा परस्पाया इत्याह - दधा - त्यन्वित्य - रक्षस्वी रक्षसामपहत्यै - वै हिरण्य - माहा - र्द्धयति - ह्येष - गृणात्वित्याह - मनुष्यानित्याहा - स्यैषो ऽष्टौ च) **9**

T.A.8.10.1

प्रजापतिं वै देवाः शुक्रम् पयोऽदुहन् । तदेभ्यो न व्यभवत् । तदग्निर्व्यकरोत् । तानि शुक्रियाणि सामान्यभवन् । तेषां यो रसोऽत्यक्षरत् । तानि शुक्रयजूꣳष्यभवन् । शुक्रियाणां वा एतानि शुक्रियाणि । सामपयसम् वा एतयोरन्यत् । देवानामन्यत्पयः । यद्गोः पयः **94**

T.A.8.10.2

तथ् साम्नः पयः । यदजायै पयः । तद्-देवानाम् पयः । तस्माद्-यत्रैतैर्-यजुर्भिश्चरन्ति । तत् पयसा चरन्ति । प्रजापतिमेव तद् देवान्पयसाऽन्नाद्येन समर्द्धयन्ति । एष ह त्वै साक्षात् प्रवर्ग्यम् भक्षयति । यस्यैवं विदुषः प्रवर्ग्यः प्रवृज्यते । उत्तरवेद्या-मुद्वासयेत्-तेजस्कामस्य । तेजो वा उत्तरवेदिः **95**

T.A.8.10.3

तेजः प्रवर्ग्यः । तेजसैव तेजः समर्द्धयति । उत्तरवेद्या-मुद्वासये-दन्नकामस्य । शिरो वा एतद्-यज्ञस्य । यत् प्रवर्ग्यः । मुखमुत्तरवेदिः । शीर्ष्णैव मुखꣳ सन्दधात्यन्नाद्याय । अन्नाद एव भवति । यत्र खलु वा एतमुद्वासितं वयाꣳसि पर्यासते । परि वै ताꣳ समाम् प्रजा वयाꣳस्यासते **96**

T.A.8.10.4

तस्मा॑-दुत्तरवे॒द्या-मे॒वोद्वा॑सयेत् । प्र॒जानाँ॑म् गोपी॒थाय॑ । पु॒रो वा॑ प॒श्चाद्वोद्वा॑सयेत् । पु॒रस्ता॒द्वा एत॒ज्ज्योति॒रुदे॑ति । तत् प॒श्चान्निम्रो॑चति । स्वामे॒वैन॒म् योनि॒मनूद्वा॑सयति । अ॒पाम् मद्ध्य॒ उद्वा॑सयेत् । अ॒पां वा एत॒न्मद्ध्या॒-ज्ज्योति॑रजायत । ज्योतिः॑ प्रव॒र्ग्यः॑ । स्व एवैनं॒ योनौ॒ प्रति॑ष्ठापयति **97**

T.A.8.10.5

यम् द्वि॒ष्यात् । यत्र॒ स स्यात् । तस्याँ॑म् दि॒श्युद्वा॑सयेत् । ए॒ष वा अ॒ग्निर्-वैश्वान॒रः । यत्-प्र॑व॒र्ग्यः॑ । अ॒ग्निनै॒वैनं॑ वैश्वान॒रेणा॒भि प्रव॑र्तयति । औदु॑म्बर्या॒ शाखा॑या॒मुद्वा॑सयेत् । ऊग्वा उ॑दु॒म्बरः॑ । अन्न॑म् प्रा॒णः । शुग्घ॒र्मः **98**

T.A.8.10.6

इ॒दम॒ह-म॒मुष्या॑मुष्याय॒णस्य॑ शु॒चा प्रा॒णमपि॑ दहा॒मीत्या॑ह । शु॒चैवास्य॑ प्रा॒णमपि॑ दहति । ता॒जगार्ति॒माच्छ॑ति । यत्र॑ दु॒र्भा उ॑प॒दीक॑सन्तता॒ः स्युः । तदुद्वा॑सये॒द्-वृष्टि॑कामस्य । ए॒ता वा अ॒पाम॑नू॒ज्झाव॑र्यो॒ नाम॑ । यद्-दु॒र्भाः । अ॒सौ खलु॒ वा आ॑दि॒त्य इ॒तो वृष्टि॒मुदी॑रयति । अ॒सावे॒वास्मा॑ आदि॒त्यो वृष्टि॒न्नियं॑च्छति । ता आपो॒ नियं॑ता॒ धन्व॑ना यन्ति ( ) । **99**

(गोः पय॑ - उत्तरवे॒दि - रा॑सते - स्थापयति - घ॒र्मो - य॑न्ति) **10**

T.A.8.11.1

प्र॒जाप॑तिः सम्भ्रि॒यमा॑णः । स॒म्राट्थ् सम्भृ॑तः । घ॒र्मः प्रवृ॑क्तः । म॒हा॒वी॒र उद्वा॑सितः । अ॒सौ खलु॒ वावैष आ॑दि॒त्यः । यत् प्र॑व॒र्ग्यः॑ । स ए॒तानि॒ नामा॑न्यकुरुत । य ए॒वं वेद॑ । वि॒दुरे॑न॒न्नाम्ना॑ । ब्र॒ह्म॒वा॒दिनो॑ वदन्ति **100**

T.A.8.11.2

यो वै वसीयाꣳ समॅयथानामुपचरति । पुण्यॉर्तिं वै स तस्मै कामयते । पुण्यॉर्तिमस्मै कामयन्ते । य एवं वेद । तस्मादेवं विद्वान् । घर्म इति दिवाऽऽचक्षीत । सम्राडिति नक्तम् । एते वा एतस्य प्रिये तनुवौ । एते अस्य प्रिये नामनी । प्रिययैवैनम् तनुवा **101**

T.A.8.11.3

प्रियेण नाम्ना समर्द्धयति । कीर्तिरस्य पूर्वा गच्छति जनतामायतः । गायत्री देवेभ्योऽपाक्रामत् । तान्देवाः प्रवर्ग्येणैवानु व्यभवन्न् । प्रवर्ग्येणाप्नुवन्न् । यच्चतुर्विꣳशतिः कृत्वः प्रवर्ग्यम् प्रवृणक्ति । गायत्रीमेव तदनु विभवति । गायत्रीमाप्नोति । पूर्वाऽस्य जनं यतः कीर्तिर्गच्छति । वैश्वदेवः सꣳसन्नः **102**

T.A.8.11.4

वसवः प्रवृक्तः । सोमोऽभिकीर्यमाणः । आश्विनः पयस्यानीयमाने । मारुतः क्वथन्न् । पौष्ण उदन्तः । सारस्वतो विष्यन्दमानः । मैत्रः शरो गृहीतः । तेज उद्यतो वायुः । ह्रियमाणः प्रजापतिः । हूयमानो वाग्घुतः **103**

T.A.8.11.5

असौ खलु वावैष आदित्यः । यत् प्रवर्ग्यः । स एतानि नामान्यकुरुत । य एवं वेद । विदुरेनन्नाम्नां । ब्रह्मवादिनो वदन्ति । यन्मृन्मय-माहुतिन्नाश्नुतेऽथ । कस्मादेषोऽश्नुत इति । वागेष इति ब्रूयात् । वाच्येव वाचम् दधाति **104**

T.A.8.11.6

तस्मादश्नुते । प्रजापतिर्वा एष द्वादशधा विहितः । यत् प्रवर्ग्यः । यत् प्रागवकाशेभ्यः । तेन प्रजा असृजत । अवकाशैर्-देवासुरानसृजत । यदूर्द्धमवकाशेभ्यः । तेनान्नमसृजत । अन्नम्

प्र॒जाप॑तिः । प्र॒जाप॑ति॒र्वावैषः ( ) । **105**

(व॒द॒न्ति॒ - त॒नुवा॒ - सꣳस॑न्नो - हू॒यमा॑नो॒ वाग्घु॒तो - द॑धा - त्ये॒षः) **11**

T.A.8.12.1

स॒वि॒ता भू॒त्वा प्र॑थ॒मेऽह॒न् प्रवृ॑ज्यते । तेन॒ कामाꣳ॑ एति । यद्-द्वि॒तीयेऽह॑न्-प्रवृ॒ज्यते॑ । अ॒ग्निर्-भू॒त्वा दे॒वाने॑ति । यत्-तृ॒तीयेऽह॑न्-प्रवृ॒ज्यते॑ । वा॒युर्-भू॒त्वा प्रा॒णाने॑ति । यच्च॑तु॒र्थेऽह॑न्-प्रवृ॒ज्यते॑ । आ॒दि॒त्यो भू॒त्वा र॒श्मीने॑ति । यत् प॑ञ्च॒मेऽह॑न्-प्रवृ॒ज्यते॑ । च॒न्द्रमा॑ भू॒त्वा नक्ष॑त्राण्येति **106**

T.A.8.12.2

यथ्-ष॒ष्ठेऽह॑न्-प्रवृ॒ज्यते॑ । ऋ॒तुर्-भू॒त्वा स॑म्॒वथ्स॒रमे॑ति । यथ्-स॑प्त॒मेऽह॑न्-प्रवृ॒ज्यते॑ । धा॒ता भू॒त्वा शक्क॑रीमेति । यद॑ष्ट॒मेऽह॑न्-प्रवृ॒ज्यते॑ । बृह॒स्पति॑र्-भू॒त्वा गा॑य॒त्रीमे॑ति । यन्-न॑व॒मेऽह॑न्-प्रवृ॒ज्यते॑ । मि॒त्रो भू॒त्वा त्रि॒वृत॑ इ॒मान् ॒लो॒काने॑ति । यद्-द॑श॒मेऽह॑न्-प्रवृ॒ज्यते॑ । वरु॑णो भू॒त्वा वि॒राज॑मेति **107**

T.A.8.12.3

यदे॑कादश॒ेऽह॑न्-प्रवृ॒ज्यते॑ । इन्द्रो॑ भू॒त्वा त्रि॒ष्टुभ॑मेति । यद्-द्वा॑द॒शेऽह॑न्-प्रवृ॒ज्यते॑ । सोमो॑ भू॒त्वा सु॒त्यामे॑ति । यत्-पु॒रस्ता॑दुप॒सदा॑म् प्रवृ॒ज्यते॑ । तस्मा॑दि॒तः परा॑ङ॒मूं ॒लो॒काꣳस्तप॑न्नेति । यदु॒परि॑ष्टा-दुप॒सदा॑म् प्रवृ॒ज्यते॑ । तस्मा॑द॒मुतो॒ऽर्वाङि॒मां ॒लो॒काꣳस्तप॑न्नेति । य ए॒वं ॒वेद॑ । ऐव त॑पति ( ) । **108**

(नक्ष॑त्राण्येति - वि॒राज॑मेति - तपति) **12**

Prapaataka Korvai with starting Padams of 1 to 12 Anuvaakams :-

दे॒वा वै स॒त्रꣳ - सा॑वि॒त्रम् - परि॑श्रिते॒ - ब्रह्म॒न् प्रच॑रिष्यामो॒ - ऽग्निष्ट्वा॒ - शिरो॑ ग्री॒वा - दे॒वस्य॑ रश॒नां

- ॅविश्वा॒ आशा॒ - धर्म॒ या तँ - प्र॒जाप॑तिꣳ शु॒क्रम् - प्र॒जाप॑तिः सम्भ्रि॒यमा॑णः - सवि॒ता भू॒त्वा द्वाद॑श)

korvai with starting padams of1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(दे॒वा वै स॒त्रꣳ - स ख॑दि॒रः - परि॑श्रिते - ऽभिपू॒र्व - मथो॒ रक्षा॑सा॒म् - ग्रैष्मा॑वे॒वास्मै॒ - ब्रह्म॒ वै दे॒वाना॒ - मश्वि॑ना घ॒र्मम् पा॑तम् - प्रा॒णो वै - वृषा॒ हरि॒र् - यो वै वसी॑याꣳ सम॑ॅयथाना॒म म॒ष्टोत्त॑रश॒तम्)

first and last padam in TA, 8th Prapaatakam :-

(दे॒वा वै स॒त्र - मैव त॑पति)

= =